

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
Faculty of Social Sciences, Charles University
Smetanovo nábř. 6, 110 01 Praha 1
Tel: +420 222 112 111

Posudek vedoucí na diplomovou práci Petra Šrámka: „*Sino-American Ideological Clash: Washington Consensus and Beijing Consensus*“, IMS FSV UK, LS 2011/2012.

Práce Petra Šrámka analyzuje dva ideologické koncepty, jejichž doporučení mají rozvojovým zemím zajistit prosperitu a ekonomický růst. Washingtonský a posléze pekingský konsensus vznikly jako odpověď na základní proměny mezinárodního paradigmatu – washingtonský konsensus byl reakcí na ideologické vákuum po skončení studené války, pekingský konsensus naopak získává popularitu v reakci na ekonomickou krizi posledních let, kdy mnohé státy shledávají čínský ekonomický model atraktivnější než doporučení přicházející z Washingtonu, jejichž věrohodnost v důsledku ekonomické krize značně utrpěla.

V úvodu autor zasazuje diskusi o washingtonském a pekingském konsensu do širšího kontextu, vysvětluje původ těchto dvou konceptů a shrnuje základní literaturu k tématu. Hlavním cílem práce je najít odpověď na otázku, zdali lze pomocí ekonomických dat prokázat, že v posledních letech je pro mnoho zemí atraktivnější následovat doporučení pekingského konsensu namísto konsensu washingtonského. Autor hlavní otázku doplňuje několika podotázkami – např. zdali by mohl být pekingský konsensus skutečným modelem úspěšné ekonomické politiky pro rozvojové země (s. 34).

V následujících dvou kapitolách se autor pomocí diskursivní analýzy pokouší popsat, co se rozumí termínem „washingtonský konsensus“ a „pekingský konsensus“. Zatímco kritéria či doporučení tzv. washingtonského konsensu jsou jeho autorem Johnem Williamsonem poměrně konkrétně definovány (a v průběhu času také redefinovány), pekingský konsensus je autorem Joshuou Cooperem Ramem vylíčen spíše v nejasných obrysech. Autor se dále věnuje posunu v interpretacích obou konsensů (zj. toho washingtonského) – od konkrétních ekonomických doporučení po širší ekonomicko-politickou definici obou konsensů, která propojila washingtonský konsensus s demokratickou formou vlády a pekingský konsensus s autoritativní formou vlády. Autor také popisuje vysoká očekávání a následující zklámání nad washingtonským konsensem poté, co nebyl schopen předejít a následně reagovat na ekonomické krize v Asii (1997), Latinské Americe (2001) a v neposlední řadě také současnou globální ekonomickou krizi. Právě toto zklamání mohlo podle autora vést mnoho zemí k hledání alternativních ekonomických modelů, které by byly schopny lépe zajistit ekonomický růst – a nabízí se právě čínský model, neboť ČLR v posledních desetiletích prochází relativně stabilním růstem. Podle autora je model rozvojové ekonomiky se státem kontrolovaným kapitalismem a autoritativní vládou atraktivní pro stále

větší množství států. Čína navíc svůj „model“ podporuje prostřednictvím své ekonomické diplomacie (s. 38). Znamená to ale, že by se byl washingtonský konsensus na ústupu?

Autor poznamenává, že relativně nejasné obrysy tzv. pekingského konsensu umožňují vládám velkou flexibilitu v implementaci různých ekonomických nástrojů – včetně těch, které jsou popsány Johnem Williamsonem v definici washingtonského konsensu. Autor proto dochází k závěru, že pekingský konsensus lze vnímat jako jakousi antitezi washingtonského konsensu, jeho definice však zůstává velmi nekonkrétní (s. 48).

V další části práce se autor pomocí poměrně velkého množství kvantitativních dat z různých zdrojů snaží prokázat, zdali rozvojové země v poslední době opouštějí washingtonský konsensus a přiklánějí se ke konsensu pekingskému. Data sbírá především z mezinárodních organizací (Světová banka, Mezinárodní měnový fond, apod.) Vývoj dat autor sleduje v čase. Autor ukazuje, že ani relativně přesně popsané ekonomické nástroje washingtonského konsensu nejsou implementovány ve své celistvosti – jednotlivé země si vybírají, která doporučení implementují a která ne. Díky této analýze autor dochází k závěru, že ani současná ekonomická krize nepřináší konec washingtonského konsensu (s. 22) – mnoho doporučení je doposud respektováno. Jednotlivé vlády si ale vybírají (jako si vybíraly v minulosti), která z doporučení budou následovat. Autor také dochází k závěru, že samotná ekonomická politika Pekingu ve skutečnosti obsahuje elementy washingtonského konsensu. Z tohoto hlediska tedy nelze říci, že by se pekingský konsensus jednoznačně vymezoval proti washingtonskému konsensu, naopak od něj mnohá doporučení přebírá. Lze souhlasit s autorem, který se domnívá, že otázku „pekingského konsensu“ lze zasadit spíše do ideologické roviny, zatímco v praktické rovině jsou spíše aplikována doporučení odpovídající washingtonskému konsensu (s. 92).

Práce je velmi zdařilým pokusem o konceptualizaci dvou často diskutovaných konceptů. Velkým přínosem je i originální přístup k měření implementace obou konsensů, ikdyž si je autor velmi dobře vědom omezení této metody. Analytická část a testování dat místy působí trochu zmatečně, zejména kvůli tomu, že autor do textu vkládá velké množství tabulek, které ale podrobně nevysvětluje.

Po formální stránce je práce na velmi dobré úrovni – jen občas se projevují drobné překlepy či syntaktické nepřesnosti. Poznámkový aparát je zpracován pečlivě, jen bych doporučila ze všech bibliografických záznamů odstranit hypertextové odkazy. Seznam literatury na konci je lepší zarovnat vlevo a rozdělit na primární a sekundární literaturu, které se pak dělí na knihy, časopisecké studie, internetové stránky apod.

Tyto drobné nedostatky nicméně nesnižují kvalitu práce, kterou tímto doporučuji k obhajobě a navrhuji známku **v ý b o r n ě**. Po drobných úpravách je možné zvážit publikaci.